

Sygn. akt V CSK 499/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa T. L. i S. C.
przeciwko A. [...] w W., Gminie Z., Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa,
Staroście Z. i Wojewodzie [...]
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 marca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 stycznia 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3) przyznaje adw. M. K. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług należną od czynności tego rodzaju tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w C. zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty Z. na rzecz każdego z powodów – T. L. i S.C. kwotę 128.882 zł z odsetkami ustawowymi od 14 grudnia 2009 r., oddalił powództwo w pozostałej części, oddalił powództwo wobec pozwanych A. [...], Gminy Z. oraz Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa i Skarbu Państwa - Wojewody [...].

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 stycznia 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten sposób, że zasądził od pozwanego Skarbu Państwa- Wojewody [...] na rzecz powódki T.L. kwotę 5 537,37 złotych z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 16 grudnia 2009 roku, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz w punkcie 2. w ten sposób, że zasądził od pozwanego Skarbu Państwa- Wojewody [...] na rzecz powoda S.C. kwotę 5 537,37 złotych z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 16 grudnia 2009 roku, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz oddalił apelację w pozostałej części.

Powodowie dochodzili odszkodowania za wydanie z naruszeniem prawa decyzji administracyjnej o nacjonalizacji nieruchomości należącej do ich poprzedników prawnych. Podstawę zmiany orzeczenia w postępowaniu apelacyjnym stanowiło przyjęcie jako podstawy obliczenia odszkodowania stanu nieruchomości z chwili przejęcia jej na własność Skarbu Państwa, nie zaś z chwili obecnej (zgodnie z jej przeznaczeniem w planie zagospodarowania przestrzennego).

W skardze kasacyjnej powodowie zarzucili naruszenie art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 160 § 1 i 2 k.p.a., art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 2 k.p.a., art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 160 § 2 k.p.a.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji

skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Powodowie wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. W ocenie skarżących istnieje potrzeba „wykładni przepisów prawnych tj. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. budzących poważne wątpliwości, a niezależnie od tego wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie wyjaśnienia według jakiego stanu rzeczy (nieruchomości) należy dokonywać wyceny, a to w przypadku zmiany jej wartości pomiędzy datą wyrządzenia szkody, a datą ustalenia odszkodowania, czy należy brać pod uwagę przeznaczenie nieruchomości w dacie wydania wadliwej decyzji administracyjnej czy też jej aktualne przeznaczenie.”.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., sygn. akt II CZ 102/02, nie publ, czy z dnia 11 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 283/07, nie publ.). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, nie publ.; czy z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3 – 4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też

przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Nie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Trzeba przy tym uwzględnić, że skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, a ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy przy jej rozpoznaniu byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym, czy wątpliwościami prawnymi i pozwalać na ich rozstrzygnięcie.

W najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych dominuje zapatrywanie, że w sytuacji, gdy źródłem szkody jest wadliwa decyzja nacjonalizacyjna, dla ustalenia odszkodowania za szkodę związaną z jej wydaniem - w przypadku gdy nieruchomości nie może być zwrócona z uwagi na nieodwracalne skutki decyzji - jest jej stan w chwili wydania tej decyzji. Stanowisko to zostało potwierdzone w wielu orzeczeniach (np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 388/12 Legalis nr 669974, z dnia 12 grudnia 2013 r., V CSK 81/13, Lex nr 1421824, z dnia 14 marca 2014 r., III CSK 152/13, Lex nr 1463869, z dnia 9 października 2014 r., I CSK 695/13, Lex nr 1545027; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 października 2013 r., I ACa 638/13, LEX nr 1391908) i szczegółowo umotywowane. Wskazywane przez skarżących rozbieżności i wątpliwości zostały już więc dostatecznie wyjaśnione i ujednolicone.

Okoliczności sprawy nie wskazują na występowanie innych przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z przytoczonych względów należało odmówić jej przyjęcia do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie postanowień § 2, § 6 pkt 7 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).